

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 29 квітня 2004 р. N 545
Київ

Про затвердження Державної програми
запобігання і боротьби з підтопленням
земель

Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я**
є:

1. Затвердити Державну програму запобігання і боротьби з підтопленням земель, що додається.

2. Міністерству охорони навколишнього природного середовища, Державному комітетові по водному господарству, Державному комітетові з питань житлово-комунального господарства, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям передбачати починаючи з 2005 року в проектах державного і місцевих бюджетів видатки на виконання Державної програми та відповідних місцевих програм запобігання і боротьби з підтопленням земель.

Прем'єр-міністр України
В.ЯНУКОВИЧ

Інд. 22

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету

Міністрів України

від 29 квітня 2004

р. N 545

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА
запобігання і боротьби з підтопленням
земель

I. Сучасний стан підтоплених земель

Підтоплення як природне і техногенне явище, що охоплює загалом близько 70 тис. кв. кілометрів, або 12 відсотків території держави, погіршує умови формування поверхневих і підземних вод та функціонування господарських об'єктів, знижує родючість ґрунтів.

За останні 20 років площа земель із сталими проявами підтоплення збільшилася удвічі. Підтоплення зазнає 541 населений пункт, з них 223 у зонах впливу зрошуваного землеробства та великих водосховищ, а у 97 площа підтоплення перевищує 50 відсотків території.

Площа підтоплених земель сільськогосподарського призначення становить близько 118 тис. гектарів.

Через підтоплення земель пошкоджується близько 12 тис. архітектурно-історичних пам'яток. За експертними оцінками, від підтоплення земель тією чи іншою мірою потерпають до 16 млн. чоловік. Соціально-економічні збитки становлять у сільській місцевості від 300 до 500 гривень, у містах і селищах -

до 10-12 тис. гривень на 1 гектар підтоплених територій.

Основні причини підтоплення:

зарегульованість річок водосховищами та ставками, що спричиняє підпір рівня ґрунтових вод і зниження природної дренажності території;

порушення на забудованих територіях природного стоку;

втрати в системах водопостачання та водовідведення (до 20-40 відсотків загального обсягу водокористування);

незадовільне функціонування чи повна відсутність у населених пунктах зливової мережі, інших систем водовідведення;

зрошення орних земель без відповідного дренажу;

виведення з експлуатації вугільних шахт та кар'єрів шляхом повної ліквідації або часткового затоплення гірничих виробок;

скорочення площ лісових насаджень.

II. Мета та основні завдання запобігання і боротьби з підтопленням земель

Метою Програми є проведення державної політики, спрямованої на запобігання і боротьбу з підтопленням земель, створення дієвої системи заходів, що забезпечуватимуть зменшення гідроекологічного навантаження на землі і максимальне відновлення природного режиму водних об'єктів.

Основні завдання Програми:

запобігання підтопленню та ліквідація його наслідків,
поліпшення еколого-гідрологічних параметрів водокористування;

відтворення природних ландшафтних умов формування водного стоку, режиму і розподілу водних ресурсів;

створення автоматизованої системи проведення моніторингу ресурсного та екологічного стану водних об'єктів, технічного стану гідроспоруд та інших об'єктів на державному, регіональному, місцевому та об'єктовому рівні;

розроблення державних стандартів з визначення стійкості водних об'єктів та гідроспоруд до техногенних навантажень та усунення недоліків у містобудівній діяльності (від інженерно-геологічних вишукувань до експлуатації забудованих територій);

забезпечення ефективного використання потенціалу гідромеліоративного комплексу, реконструкції його систем і об'єктів, оновлення основних меліоративних фондів, удосконалення технічного стану зрошувальної та осушувальної систем;

відновлення природної дренажної спроможності територій та недопущення замулення, забудови, засмічення і руйнування дренажних систем;

розроблення і впровадження методів дистанційного зондування Землі для проведення оцінки екологічного стану поверхневих водних об'єктів та водозбірних територій, а також комп'ютерних технологій водорозподілу, управління водокористуванням і охороною вод;

удосконалення управління водними ресурсами і використання водних об'єктів шляхом оптимізації структури та визначення пріоритетів водокористування;

удосконалення системи гідрометеорологічних та гідрогеологічних спостережень і попередження про загрозу (створення автоматизованих інформаційно-прогнозових центрів, а також служби протипаводкового захисту).

Основні завдання виконуються з урахуванням:

пріоритетності здійснення першочергових заходів для мінімізації негативного впливу проявів підтоплення на життєдіяльність населення;

еколого-економічної регламентації водокористування з наданням безумовного пріоритету збереженню водних ресурсів, підтриманню сприятливих умов функціонування водозбірних територій і екологічного стану водних об'єктів;

комплексного підходу до розв'язання проблеми (поєднання соціальних та економічних важелів регулювання водних відносин з організаційними і правовими);

басейнового принципу здійснення визначених Програмою заходів щодо розв'язання проблеми захисту територій населених пунктів, сільськогосподарських угідь від підтоплення;

екологічно збалансованого розвитку інфраструктури населених пунктів.

III. Основні напрями виконання Програми

Визначені завдання передбачається розв'язати шляхом:

1) упорядкування структури природних територій і земель, які інтенсивно використовуються, оптимізації водного балансу річкових басейнів, забезпечення екологічної рівноваги та підтримання водорегулювальної функції водозбірних територій, відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та екологічного стану водних об'єктів, зокрема:

розроблення і впровадження ефективної і дієвої системи контролю за дотриманням правил користування водними об'єктами, режимом водоохоронних зон та прибережних смуг;

здійснення заходів з відведення поверхневих вод у зонах підтоплення, проведення меліоративних робіт;

розчищення русел річок, підтримання необхідного рівня їх дренажної спроможності;

створення контурно-меліоративної системи території, яка

передбачає диференційоване використання земель залежно від рельєфу, ґрунтово-екологічних і водоутворювальних умов;

інвентаризації ставків, зокрема каскадного розміщення на річках, з метою визначення гідроекологічної та економічної ефективності їх функціонування, а також оптимальної кількості;

збільшення лісистості до оптимальних розмірів;

здійснення агротехнічних протиерозійних заходів із запобігання замулюванню водних джерел продуктами ерозії;

здійснення заходів із запобігання підтопленню, оглеюванню та осолонцюванню зрошуваних земель, пересушенню, мінералізації і дефляційній ерозії осушених земель;

створення та упорядкування водоохоронних зон і прибережних захисних смуг;

залуження і створення лісових насаджень у прибережних захисних смугах, схилах, балках та ярах;

поліпшення екологічного стану найбільш уразливих ділянок водосховищ і водойм;

інженерно-технічного облаштування окремих ділянок берегової зони для забезпечення безпечного проживання і господарської діяльності населення та запобігання ризику небезпечних екзогенних

геологічних процесів унаслідок експлуатації водосховищ та підпору рівня ґрунтових вод;

2) запобігання підтопленню територій населених пунктів та ліквідація його наслідків:

упорядкування та підвищення технічного і технологічного рівня водокористування та водовідведення шляхом здійснення природоохоронних заходів, розроблених суб'єктами господарювання, а також виконання галузевих, регіональних та місцевих екологічних програм;

заборони (обмеження) господарської діяльності, що спричиняє виникнення процесів підтоплення;

реконструкції аварійних водопровідно-каналізаційних мереж;

створення у містах постійно діючої зливно-скидної мережі для відведення зливових і талих вод;

недопущення перекриття природного стоку поверхневих і ґрунтових вод інженерними комунікаціями без спорудження належних водопропускних споруд, а також їх замулення та засмічення;

будівництво та реконструкція дренажних систем, що захищають населені пункти від підтоплення;

3) забезпечення надійного, екологічно безпечного функціонування гідромеліоративного комплексу:

удосконалення структури управління
меліоративними системами
як технологічно цілісними об'єктами та джерелами
додаткового
гідроекологічного навантаження на річкові басейни;

впровадження нормованого водокористування
на основі
оперативного планування водозберігаючих
поливних режимів,
врахування умов дренаваності території;

підвищення екологічної безпеки і
поліпшення
еколого-меліоративного стану зрошуваних та
осушуваних земель на
основі оптимального водовідведення шляхом
забезпечення надійної
роботи колекторно-дренажних систем;

здійснення двостороннього регулювання
водно-повітряного
режиму осушування земель, своєчасного
проведення комплексу
агротехнічних заходів;

реконструкція та технічне переоснащення
меліоративних систем,
проведення ремонтно-експлуатаційних робіт на
міжгосподарській та
внутрішньогосподарській меліоративній мережі;

забезпечення безперебійного енергопостачання
меліоративних
об'єктів та устаткування;

розроблення еколого-економічного обґрунтування
функціонування
основних водогосподарсько-меліоративних комплексів;

розроблення науково обґрунтованих
водозберігаючих норм та
режимів поливу;

4) запобігання негативному впливу на поверхневі та підземні води накопичувачів промислових відходів, гірничодобувних розробок:

здійснення природоохоронних заходів на особливо небезпечних накопичувачах промислових відходів і стоків підприємств;

удосконалення нормативно-правової та методичної документації щодо проектування, будівництва та експлуатації накопичувачів промислових відходів і стоків підприємств, інженерних комунікацій на промислових майданчиках, теплоелектроцентралей та атомних електростанцій, гірничодобувних розробок тощо;

забезпечення керованого рівня підземних і поверхневих вод та здійснення екологічно безпечної ліквідації вугільних та інших гірничих виробок;

5) упорядкування водовідведення на сільськогосподарських угіддях:

недопущення сільськогосподарської діяльності, внаслідок якої порушується стан водозбірних територій і ґрунтів, їх водорегульовальна та екологічна функція;

реконструкція (відновлення) дренажних систем, що захищають сільськогосподарські угіддя від підтоплення;

проведення моніторингу забруднення водних об'єктів від дифузних джерел, пов'язаних з поверхневим зливом із

сільськогосподарських угідь, сільських населених пунктів, тваринницьких комплексів і ферм;

б) удосконалення управління водокористуванням, охороною та відтворенням водних ресурсів, розроблення та прийняття нормативно-правових актів з питань:

забезпечення екосистемного управління басейнами річок із задіянням економічного механізму;

регламентування антропогенного навантаження на водні екосистеми;

зниження ризику для здоров'я людини, пов'язаного з підтопленням земель, погіршенням якості сільськогосподарської продукції, поверхневих і підземних вод;

методичного забезпечення та визначення критеріїв щодо збереження водорегулювальної функції і біологічного різноманіття ландшафтів річкових басейнів;

ведення державного водного кадастру та започаткування ведення регіональних (у тому числі басейнових) кадастрів природних ресурсів, а також проведення екологічного моніторингу стану поверхневих і підземних вод, технічного стану водогосподарських систем, гідротехнічних споруд тощо.

З метою конкретизації заходів щодо виконання Програми розроблено таку схему районування території України:

1) суцільне підтоплення в умовах неглибокого природного залягання ґрунтових вод (північна частина);

2) підтоплення переважно природного характеру внаслідок зарегулювання русла р. Дніпра, техногенного забруднення ґрунтових вод, високого гідроекологічного навантаження на слабопроникні ґрунти та підстилаючі гірські породи;

3) прискорене підвищення рівня підземних вод (гірничодобувні регіони);

4) низький ступінь дренажності та значні площі зрошуваних земель (прибережні території південної частини).

IV. Етапи виконання Програми

Передбачається поетапне виконання Програми:

перший етап (2005–2009 роки):

здійснення комплексної оцінки гідроекологічної ситуації, визначення основних факторів поширення підтоплення земель з метою прогностичного оцінювання розвитку небезпечних змін гідрологічних умов та гідрологічного режиму поверхневих і підземних вод, впливу на них водогосподарських комплексів, ефективності існуючих систем моніторингу;

проведення комплексного аналізу наслідків регіонального підтоплення, урахування його результатів під час здійснення першочергових заходів із ліквідації шкідливої дії підтоплення на

забудованих територіях сіл, селищ, міст, у тому числі в зонах фактичного прояву і ризику надзвичайних ситуацій та підвищеної небезпеки, розташування важливих об'єктів і джерел екологічної небезпеки;

розроблення попередніх прогнозів підтоплення з урахуванням природних і техногенних факторів, а також результатів аналізу даних дистанційного зондування Землі;

організація систематичного вивчення, моніторингу та прогнозування підтоплення, проведення інвентаризації, паспортизації та оцінки стану потенційно небезпечних територій, зон затоплення паводками та повеннями, їх картографування, розроблення проектно-технічної документації для винесення цих зон у натурі (на місцевості);

другий етап (2010-2015 роки):

продовження реалізації пріоритетних проектів та першочергових заходів щодо стабілізації гідроекологічної ситуації; розроблення проектно-технічної документації, спрямованої на інженерний захист земель та територій населених пунктів від підтоплення та екологічну оптимізацію водогосподарського комплексу.

Передбачається здійснення комплексу середньострокових заходів з підвищення керованості і поліпшення екологічних параметрів природних водорегулювальних ландшафтів та водних балансів річкових

басейнів з урахуванням зменшення негативного техногенного впливу; подальше будівництво і реконструкція захисних споруд, обґрунтування гранично допустимих гідроекологічних навантажень на басейновому, регіональному (річкові басейни, їх частини), місцевому (великі водогосподарські комплекси) та об'єктовому рівні;

третій етап (2016–2030 роки):

здійснення довгострокових заходів, пов'язаних з комплексним екологічним впливом підтоплення на земельні, водні, біотичні ресурси та верхню зону геологічного середовища, глобальними змінами клімату, а також факторами структурної перебудови економіки та сталого соціально-економічного розвитку.

На цьому етапі передбачається відновлення природного стану підтоплених земель та водних об'єктів на територіях з високою еколого-економічною, історико-ландшафтною цінністю, значною щільністю населення. У подальшому ці заходи здійснюватимуться і в інших регіонах України відповідно до реальних можливостей їх фінансово-економічного забезпечення (Донбас, Закарпаття, Придністров'я тощо).

На кожному етапі повинні забезпечуватися:

підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації фахівців відповідного профілю;

розширення зв'язків і налагодження співпраці з громадськими організаціями у здійсненні інформаційних та просвітницьких заходів із запобігання підтопленню земель, охорони поверхневих і підземних водних об'єктів від забруднення, виснаження тощо;

сприяння розвитку міжрегіональних і басейнових центрів наукового та інформаційного забезпечення заходів із запобігання підтопленню земель, удосконалення проведення моніторингу стану водних об'єктів;

сприяння співпраці центральних і місцевих органів виконавчої влади, суб'єктів водокористування та громадських організацій на принципах дотримання встановлених басейновими схемами обсягів використання вод, можливого впливу на гідрохімічний та рівневий режим поверхневих і підземних водних об'єктів, зменшення ризику підтоплення земель та виникнення надзвичайних екологічних ситуацій.

На всіх етапах здійснюються конкретні заходи з урахуванням уже визначених Комплексною програмою ліквідації наслідків підтоплення територій в містах і селищах України та Комплексною програмою захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь в Україні у 2001-2005 роках та прогноз до 2010 року.

V. Механізм забезпечення виконання Програми

Науково-технічне забезпечення

Для науково-технічного забезпечення виконання Програми передбачається:

проведення фундаментальних досліджень, спрямованих на вивчення стану регіонального підтоплення земель, що виникає під дією природних і техногенних факторів;

розроблення структури і порядку ведення кадастру підтоплення земель та інструкцій з питань зонування територій регіонального підтоплення;

удосконалення економічного механізму природокористування на підтоплених землях;

розроблення та впровадження геоінформаційних систем, спрямованих на оптимізацію регіональних заходів щодо захисту земель від підтоплення;

створення постійно діючих моделей керування гідроекологічним станом територій;

визначення регіонів з потенційною загрозою підтоплення внаслідок весняного водопілля та розроблення заходів із запобігання такому підтопленню;

класифікація території України за довготривалими причинами підтоплення та картографування підтоплених територій.

Організаційне забезпечення

Сприяння взаємодії та забезпечення координації діяльності міністерств, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, окремих підприємств, установ та організацій незалежно від підпорядкування та форми власності щодо виконання Програми, а також коригування передбачених нею заходів відповідно до наявних фінансових, матеріальних та організаційних можливостей покладається на Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

Організація виконання Програми здійснюється центральним органом виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища за участю центрального органу виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства - у межах міст і селищ та за участю центрального органу виконавчої влади з питань водного господарства - у межах сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь, на регіональному рівні - місцевими органами виконавчої влади відповідно до їх повноважень.

Проблеми, пов'язані з підтопленням земель, потребують невідкладного розв'язання як на державному, так і на місцевому рівні. Для цього необхідно розробити і затвердити в установленому порядку місцеві програми запобігання і боротьби з підтопленням

земель, передбачивши в них першочергові заходи, спрямовані на вирішення питань:

виділення територій з найбільш небезпечним порушенням гідроекологічних умов; удосконалення системи моніторингу, в тому числі шляхом впровадження постійно діючих моделей, сучасних технологій дистанційного зондування Землі, а також створення та обладнання моніторингових центрів;

удосконалення механізму визначення обсягу видатків на стабілізацію гідроекологічної ситуації в межах територій регіонального підтоплення з підвищеним ризиком виникнення надзвичайних ситуацій;

розроблення комплексу заходів щодо стабілізації гідроекологічного стану територій підтоплення та забезпечення їх сталого соціально-економічного розвитку.

Фінансове забезпечення

Загальнодержавний рівень проблеми підтоплення земель зумовлює обов'язковість централізованого бюджетного фінансування невідкладних заходів із запобігання надзвичайним екологічним ситуаціям, пов'язаним з підтопленням, у поєднанні з виділенням коштів місцевих бюджетів, ефективним використанням коштів фондів охорони навколишнього природного середовища всіх рівнів. Важливим фактором успішного здійснення заходів є залучення коштів

підприємств, установ та організацій різних форм власності та фізичних осіб (за їх згодою).

Для фінансування заходів щодо виконання Програми потрібні кошти в обсязі близько 629 млн. гривень, у тому числі на 2005-2009 роки - 214,95 млн. гривень. Показники вартості здійснення заходів визначено у цінах 2003 року. Через відсутність можливості з об'єктивних причин точно визначити вартість робіт, передбачених Програмою в тій частині, що стосується регіонального запобігання і боротьби з підтопленням земель (додаток), оцінювання проведено за питомими показниками витрат на виконання аналогічних видів робіт, визначених у рамках діючих програм захисту земель від шкідливої дії вод, ліквідації наслідків підтоплення.

VI. Контроль за виконанням Програми

Контроль за виконанням Програми здійснює центральний орган виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища разом з Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями.

Центральний орган виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища подає Кабінетові Міністрів України до 1 лютого наступного за звітним року інформацію про хід виконання завдань, визначених Програмою.

Контроль за використанням бюджетних коштів, спрямованих на забезпечення виконання Програми, здійснюється у порядку, встановленому бюджетним законодавством.

VII. Очікувані результати

У результаті здійснення визначених у Програмі заходів буде створено умови для відновлення водорегулювальної функції водозбірних територій, максимального відтворення природних параметрів водних об'єктів і земель. Зменшиться ризик розвитку надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, що виникають унаслідок масового підтоплення земель, відновлюватиметься біорізноманіття та нормальна життєдіяльність населення.

Додаток

до Програми

ОСНОВНІ ЗАХОДИ щодо виконання Програми

Найменування заходу	Відповідальні	Строк	Орієнтовний обсяг фінансування, тис. гривень
		за виконання	виконання, --
		роки	
за роками (етапами)			

2005	2006	2007	2008	2009	перший	другий	
загальний							
				етап і третій		обсяг	
				етапи			

1. Упорядкування Мінприроди, 2005-2009
 300 100 50 50 50 550
 550

структури природних територій і земель, які інтенсивно використовуються, оптимізація водного балансу річкових басейнів, здійснення комплексної оцінки стану підтоплених земель, прогнозування розвитку процесів підтоплення, впливу на них водогосподарських комплексів. Розроблення прогресивних схем водокористування, підтримання водорегулювальної функції водозбірних територій, відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та екологічного стану водних об'єктів

2. Організація МНС, 2005-2009
 800 800 600 400 400 3000
 3000

систематичного вивчення, проведення моніторингу та прогнозування підтоплення, інвентаризації, паспортизації та оцінки стану потенційно небезпечних територій, зон затоплення паводками та повеннями, їх картографування, розроблення проектно-технічної документації для винесення земельних ділянок цих зон у натурі (на місцевості), упорядкування та підвищення технічного і технологічного рівня водокористування, вивчення питання щодо встановлення заборони (обмеження) господарської діяльності, яка спричиняє виникнення процесів підтоплення. Розроблення та реалізація довгострокових заходів із запобігання та ліквідації наслідків підтоплення земель на басейново-територіальному рівні (контурно-меліоративна організація територій стійкого підтоплення земель, відновлення дренажної спроможності річкових русел)

Держкомпри-
родресурсів,
Держжитлоко-
мунгосп,
Держводгосп,
Мінприроди,
Національна
академія
наук, Рада
міністрів
Автономної
Республіки
Крим,
обласні,
Київська та
Севасто-
польська
міські
держадмі-
ністрації

3. Розроблення	Мінприроди,	2005-2030
5000 5000 10000 10000	10000 40000	60000
100000		

проектно-технічної документації, спрямованої на інженерний захист земель та територій населених пунктів від підтоплення, реконструкцію та технічне переоснащення меліоративних систем, проведення ремонтно-експлуатаційних робіт на міжгосподарській та внутрішньогосподарській меліоративній мережі, впровадження нормованого водокористування, розроблення еколого-економічного обґрунтування функціонування основних водогосподарських меліоративних комплексів. Здійснення заходів з реконструкції аварійних водопровідно-каналізаційних мереж, створення у містах постійно діючої зливно-скидної мережі, недопущення перекриття природного стоку поверхневих і ґрунтових вол інженерними комунікаціями, проведення будівництва та реконструкція дренажних систем, що захищають населені пункти від підтоплення.	Держводгосп, Держжитлокомунгосп, Держкомприродресурсів, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, Держспоживстандарт
--	--

Проведення моніторингу
стану забруднення водних
об'єктів, затоплення
населених пунктів,
сільськогосподарських
угідь, тваринницьких
комплексів і ферм

4. Забезпечення				Мінприроди,	2005-2015
2500	5000	7500	5000	7500 27500	52500
80000					

надійного,
екологічнобезпечного
функціонування
гідромеліоративного
комплексу. Розроблення і
реалізація пріоритетних
проектів та
першочергових заходів
щодо стабілізації
гідроекологічної
ситуації. Обґрунтування
гідроекологічного
навантаження на
басейновому,
регіональному, місцевому
та об'єктовому рівні.
Розроблення постійно
діючих гідрологічних
схем річкових басейнів
та басейнів підземних
вод, створення
гідрологічних моделей
територій існуючого
підтоплення

Держкомпри-
родресурсів,
Держводгосп,
Держжитлоко-
мунгосп,
Національна
академія
наук, Рада
міністрів
Автономної
Республіки
Крим,
обласні,
Київська та
Севасто-
польська
міські
держадмі-
ністрації

5. Запобігання				Мінприроди,	2005-2030
8300	21750	31500	31375	28875 121800	209650
331450					

негативному впливу на
поверхневі та підземні
води накопичувачів
промислових відходів,
гірничодобувних

Держводгосп,
Держжитло-
комунгосп,
Держкомпри-
родресурсів,

розробок, у тому числі здійснення природоохоронних заходів на особливо небезпечних накопичувачах промислових відходів, удосконалення документації щодо проектування, будівництва та експлуатації накопичувачів промислових відходів і стоків підприємств, інженерних комунікацій на промислових майданчиках, теплоелектроцентралей, атомних електростанцій тощо, забезпечення керованого рівня підземних та поверхневих вод, здійснення екологічно безпечної ліквідації вугільних та інших гірничих виробок. Упорядкування водовідведення на сільськогосподарських угіддях, реконструкція (відновлення) дренажних систем, що захищають сільськогосподарські угіддя від підтоплення

Національна академія наук, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації

Разом за рахунок коштів:

державного бюджету							
13300	20000	29200	29275	29275	121050	218950	
340000							

у тому числі							
10000	13000	22000	21750	21750	85500	144500	
230000							

державного фонду
охорони навколишнього
природного середовища

місцевих бюджетів

3000	12000	20000	17250	17250	69500	105500
175000						

(за згодою рад)

у тому числі місцевих

3000	12000	20000	17250	17250	69500	105500
175000						

фондів охорони
навколишнього
природного середовища

інших джерел

1700	3600	8700	5200	5200	24400	89600
114000						

Усього

18000	35600	57900	51725	51725	214950	414050
629000						